

Dansk Erhvervs NøgletalsNyt

Højeste inflation i mere end 10 år

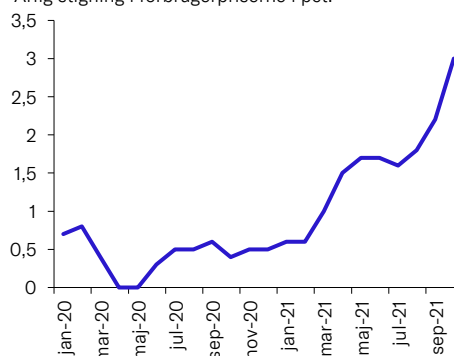
Af: Cheføkonom Tore Stramer og seniorøkonom Kristian Skriver

I denne uge har vi fået nye inflationstal, der viser, at forbrugerpriserne det seneste år er steget med hele 3 pct. Det er den højeste inflation i mere end ti år. Det er i høj grad stigende energipriser, der sender inflationen i vejret. Priserne på el er steget med 27 pct. i løbet af det seneste år, priserne på brændstof er steget med 27 pct., mens priserne på naturgas er steget med 74 pct. De stigende energipriser er et globalt fænomen, der bunder i en uheldig kombination af opblomstring i økonomien samt svagt udbud af energi. Ovenpå genåbningen af økonomierne er den globale efterspørgsel efter energi kraftigt tiltaget, men udbuddet kan ikke følge med den tiltagende efterspørgsel som følge af, at økonomien vender tilbage til normalen. Dertil har vejret spillet uheldigt ind, samtidig med, at Rusland har holdt forsyningerne af gas nede. Når man ser bort fra energi, er inflationen stadig forholdsvis lav. De stigende energipriser, globale flaskehalse og mangel på arbejdskraft kan dog på sigt også få det underliggende prispres til at gå i vejret.

Vi har også fået nye tal, der viser, at eksporten af varer og tjenester steg med 4,6 pct. i september. Det er en fantastisk god nyhed, der betyder at den samlede eksport ramte et nyt rekordniveau i september. I årets første ni måneder af 2021 er eksporten vokset med knap 10 pct. sammenlignet med sidste år. Det er i høj grad fremgang i søfarten, der bidrager til den flotte vækst. Knap halvdelen af væksten i dansk eksport skal tilskrives fremgang i søfarten. Det skyldes, at der i øjeblikket er meget høje fragtpreiser på verdensplan.

Nøgletal	Side
Inflationen brager i vejret – højeste prisstigning i mere end ti år	2
Eksporten satte ny rekord i september	3
Virksomhedernes salg er foreløbigt steget med 10 pct. i 2021	4
228.000 flere personer de seneste ti år	5

Årlig stigning i forbrugerpriserne i pct.

Inflationen brager i vejret – højeste prisstigning i mere end ti år

Offentliggjorte tal fra Danmarks Statistik onsdag viser, at forbrugerprisinflationen var 3 pct. i oktober. Det er den højeste årsstigning i forbrugerprisindekset siden juli 2011, hvor årsstigningen ligeledes var 3,0 pct. Det er særligt stigende priser på energi, der har sendt inflationen i vejret. Vores naboer i Europa oplever også kraftigt stigende energipriser. Det er en uheldig kombination af opblomstring i økonomien samt et svagt udbud af energi, der har sendt energipriserne i vejret.

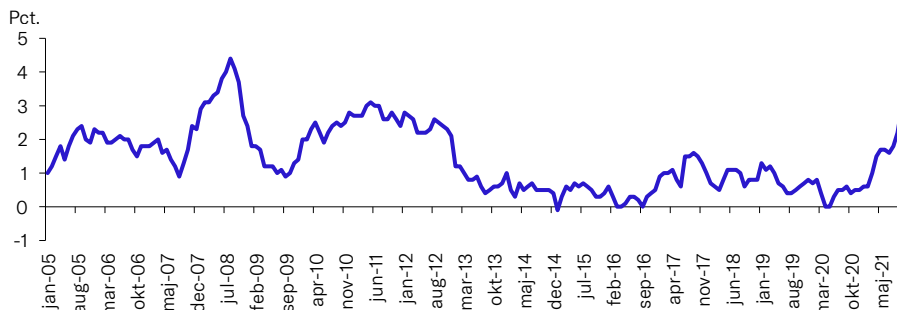
Ovenpå genåbningen af økonomierne er den globale efterspørgsel efter energi tiltaget kraftigt. En kold vinter og en varm sommer drev forbruget af energi til varme og aircondition i vejret. Sommeren bød på mindre regn end normalt i Norge og Sverige. Det har tæret på vandmagasinerne hos de nordiske vandkraftværker, der producerer el til blandt andet Danmark, og dermed sendt elpriserne i vejret. Samtidig har mindre blæst hen over sommeren ført til mindre elproduktion ved vind. Det har sendt elpriserne i vejret. I løbet af det seneste år er priserne på el steget med 26,7 pct. Det er den største årsstigning siden 1981.

Med kolde måneder i vente bliver de stigende energipriser en dyr regning for danskerne. Regningen bliver ekstrastor for de omkring 400.000 danske husstande, der opvarmes med naturgas. I løbet af det seneste år er priserne på naturgas steget kraftigt. De voldsomme prisstigninger ser vi også hos vores europæiske naboer. De europæiske gaspriser er steget kraftigt, fordi Rusland har holdt forsyningerne nede, mens den flydende naturgas er sendt udenom Europa til Asien, hvor priserne er bedre. Tilmed er priserne på brændstof steget med 27,4 pct. i løbet af det seneste år. De stigende brændstofpriser er et globalt fænomen, hvor udbuddet af brændstof ikke kan følge med den tiltagende efterspørgsel ovenpå, at trafikken på vejene vender tilbage til normalen.

Underliggende prispresser er stadig lavt, men peger opad

Det er særligt stigende priser på energi, der har sendt inflationen mod himlen. Det underliggende prispresser er stadig forholdsvis lavt. Kerneinflationen, hvor energi og ikke-forarbejdede fødevarer er udeladt, var 1,4 pct. i oktober mod 1,3 pct. september. Der er stor usikkerhed omkring det underliggende prispresser fremadrettet. Herhjemme er den økonomiske aktivitet sprunget kraftigt i vejret efter vinterens genåbning. Det gør, at virksomhederne efterspørger arbejdskraft i et så stort omfang, at det er vanskeligt at skaffe hænder nok. Dertil har virksomheder svært ved at få varer hjem pga. globale flaskehalse i forsyningskæderne, hvilket kan give kerneinflationen et nøk op.

Årlig stigning i forbrugerpriserne i pct.

Kilde: Danmarks Statistik, tabel PRIS111

Eksporten satte ny rekord i september

Offentliggjorte tal fra Danmarks Statistik mandag viser, at den samlede eksport af varer og tjenester steg med 4,6 pct. i september. Det er en fantastisk god nyhed, der betyder, at den samlede eksport ramte et nyt rekordniveau i september. Fremgangen er tilmed drevet af en solid fremgang i eksporten af både varer og tjenester.

Den solide fremgang i eksporten viser med al tydelighed, at eksportvirksomhedernes ordrebøger i øjeblikket boomer. Faldende smittetal hen over sommeren og en effektiv vaccineudrulning har simpelthen skabt ideelle vækstbetingelser på vores eksportmarkeder.

Ser vi hen over efteråret, så er der dog en række sorte skyer i horisonten. Stigende smitte og nye restriktioner kan dæmpe aktiviteten mærkbart på vores største eksportmarkeder hen over efteråret og vinteren. Det vil særligt kunne ramme eksporten af tjenester hårdt, hvis forbrugsmønstret i udlandet igen skifter over med varer.

Stiger den globale efterspørgsel efter varer yderligere hen over vinteren som følge af høje smittetal, så er det bestemt ikke uden udfordringer. De globale forsyningskæder er i øjeblikket presset og manglen på både arbejdskraft og råvarer er udtalt. Vi ser derfor også en tiltagende risiko for, at den tiltagende mangel på både varer og arbejdskraft kan sætte en kæp i hjulet på den danske eksportfremgang hen over efteråret.

Virksomhedernes salg er foreløbigt steget med 10 pct. i 2021

Offentliggjorte tal fra Danmarks Statistik fredag viser, at firmaernes salg steg med 2,7 pct. i september. På trods af den pæne salgsmæssige fremgang i september bød tredje kvartal dog på et samlet fald i firmaernes salg ekskl. energi på 1,2 pct. Tilbagegangen i firmaernes salg i tredje kvartal er dog på ingen måde bekymrende og falder inden for rammerne af de udsving vi normalt set i salget hen over året.

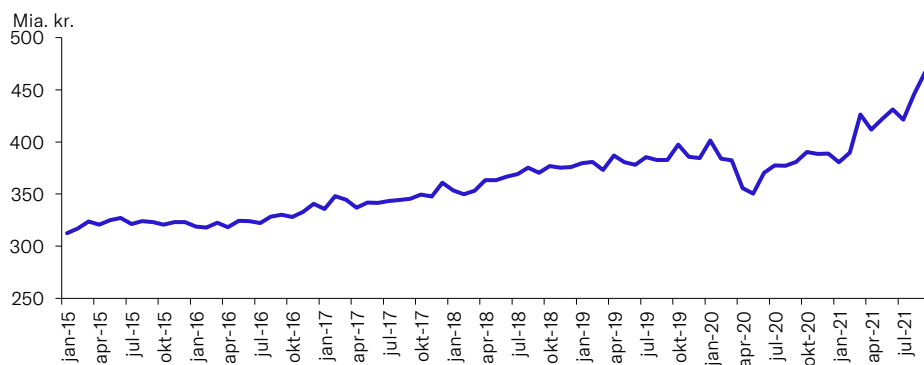
Træder man i stedet et skridt tilbage og ser på salget igennem de første ni måneder af året, så er salgstallene slet og ret imponerende. Firmaernes salg er banket i vejret med næsten 10 pct., svarende til en fremgang på svimlede 291 mia. kr. Det er en imponerende stærk salgsmæssig fremgang, der nu har løftet firmaernes salg op i et nyt rekordniveau.

Den tydelige fremgang i virksomhedernes salg igennem 2021 skal ses i sammenhæng med, at danskerne har haft et stort opsøret forbrugsbehov efter vinterens nedlukning. Dertil har muligheden for udbetaling af de sidste to ugers indefrosne feriepenge øget danskernes forbrugsmuligheder mærkbart. Det indenlandske salg er også blevet styrket hen over sommeren som følge af, at flere danskere end normalt har valgt at holde sommerferie i Danmark fremfor i udlandet.

Lille afmatning i vente efter en hæsblesende sommer

Ser vi fremad, så forventer vi, at virksomhedernes salg vil aftage en smule hen over efteråret efter en hæsblesende sommer. Salget vil dog fortsat holde et højt niveau og den største udfordring for virksomhederne er i øjeblikket at skaffe tilstrækkelig med arbejdskraft og varer for at kunne holde trit med den høje aktivitet.

Firmaernes salg i mia. kr., sæsonkorrigeret

Kilde: Danmarks Statistik, tabel FIKS11

228.000 flere personer de seneste ti år

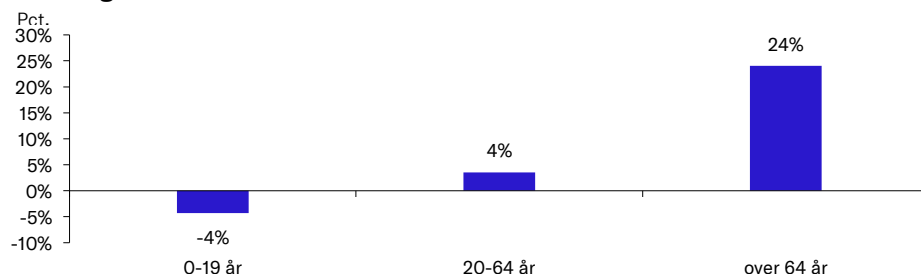
Offentliggjorte tal fra Danmarks Statistik torsdag viser, at Danmarks befolkning voksede med 17.200 personer i 3. kvartal 2021. Det betyder, at Danmarks befolkning var på 5.86.7412 den 1. oktober i år. Befolkningstilvæksten det seneste kvartal betyder, at der aldrig tidligere har der været så mange danskere som nu.

Løfter vi blikket fra udviklingen de seneste ti år, er befolkningen i Danmark vokset med 288.000 personer. Det svarer til en stigning på 5 pct. Men der er samtidig kommet en markant forskydning i befolkningssammensætningen. Der er i dag 4 pct. færre unge under 20 år. I løbet af de seneste ti år er der til gengæld kommet 115.000 flere personer i aldersgruppen 20-64 år, som vi typisk kalder for arbejdsmarkedets kernetropper. Det svarer til en stigning på 4 pct. Det kan dog slet følge med den kraftige stigning i antallet af ældre, der er steget med ca. 231.000 personer i løbet af de seneste ti år. Det er en klar udfordring for Danmark, når tilvæksten af ældre er kraftigere end tilvæksten af personer i den arbejdsdygtige alder, fordi det giver et større pres på de offentlige finanser. Det skyldes, at ældre typisk har et større træk på de offentlige finanser, fordi de er mere i kontakt med blandt andet sundhedsvæsenet, ligesom at de ofte er på offentlig forsørgelse i form af folkepension. Dertil bidrager man ikke med skatter for lønindkomst, når man er trukket tilbage.

Udfordringen er håndteret med tilbagetrækningsreformerne – velfærdsaftalen fra 2006 og tilbagetrækningsreformen fra 2011 – der sikrer, at den stigende levetid også fører til flere år på arbejdsmarked. Det giver mere balance mellem den del af befolkningen, der er på arbejdsmarkedet, og den del, der ikke er. Uden en sådan mekanisme ville der – i takt med at levetiden stiger – være en større og større del af befolkningen, som ville stå uden for arbejdsmarkedet og modtage offentlige pensioner. Tilbagetrækningsreformerne har tilmed været med til at sikre, at de offentlige finanser i dag er overholdbare med knap 1 pct. af BNP.

Det er en helt centralt for de offentlige finanser, at levetidsindekseringen fortsætter fremadrettet. Finansministeriet undersøgte i det seneste konvergensprogram, hvad det ville betyde for de offentlige finanser, hvis pensionsalderen fastholdes på 69 år. Et stop for de planlagte forhøjelser af pensionsalderen vil med et slag gøre, at de offentlige finanser går fra at være overholdbare med 1 pct. af BNP til at være uholdbare med 1,1 pct. af BNP. En fastholdes af pensionsalderen på 69 år vil kræve, at skatterne skal stige eller det offentlige skal spare, hvad der svarer til 26 mia. kr. hvert år for at sikre at gælden ikke vokser uholdbart meget.

Befolkningstilvækst de seneste ti år

Kilde: Danmarks Statistik, tabel FOLK1A

Kontakt

Henvendelser angående Dansk Erhvervs NøgletalsNyt kan ske til cheføkonom Tore Stramer på tstr@danskerhverv.dk og tlf. 3374 6107 eller seniorøkonom Kristian Skriver på kso@danskerhverv.dk og tlf. 3374 6033.